

Звіт
за результатами онлайн-опитування
здобувачів освіти та
науково-педагогічних працівників
щодо викликів в організації освітнього процесу
в умовах воєнного стану в СумДПУ імені А.С. Макаренка

Термін проведення з 04 по 11 листопада 2025 р., відповідно до календаря моніторингових заходів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка на 2025-2026 н.р.

Цільова аудиторія: здобувачі першого, другого рівня вищої освіти, науково-педагогічні працівники щодо викликів в організації освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Мета анкетування: допомога в об'єктивній оцінці ситуації, яка склалася в освітньому процесі під час повномасштабного вторгнення, а також для кращого розуміння ключових викликів, які постали перед студентами й викладачами, виокремлення сильних і слабких сторін, що сприятимуть покращенню організації освітнього процесу в Університеті.

Форма проведення: анонімне анкетування з використанням Google-форм. Кожна анкета містила 12 запитань закритої форми та 2 питання відкритої форми як для здобувачів, так і для науково-педагогічних працівників. Зміст анкет затверджено наказом №426 СумДПУ імені А.С. Макаренка від 23.09.2024 року.

Кількість респондентів, що взяли участь в анкетуванні – 347 осіб, з них: 296 здобувачів освіти (освітнього рівня Бакалавр – 218 осіб (73,6% від загальної кількості опитуваних студентів), здобувачі освітнього рівня Магістр – 78 особа (26,4% від загальної кількості опитаних студентів) та 51 особа з числа науково-педагогічних працівників. Слід зазначити, що в даному анкетуванні не взяли участь студенти та викладачі природничо-географічного факультету відповідно до листа декана цього навчального структурного підрозділу від 21.10.2025 р. про відмову проходження опитування.

Найбільші відсотки (35,1% та 32,4%) охоплених опитуванням осіб - це здобувачі, що навчаються в Навчально-науковому інституті педагогіки і психології та Навчально-науковому інституті фізичної культури. Серед науково-педагогічних працівників зберігається наступний розподіл охоплення: найбільший – це викладачі Навчально-наукового інституту педагогіки і

психології (40% від загальної кількості опитаних науково-педагогічних працівників), решта – 5 навчальних структурних підрозділів – були представлені рівномірно, приблизно по 13-14%.

Усі наведені результати порівнюються з попереднім опитуванням, а при відсутності такого порівняння – відхилення знаходиться у межах статистичної похибки (7-10%).

Результати опитування показали, що переважна більшість здобувачів освіти здійснює навчання, перебуваючи в межах міста Суми – 53,4%, а 23,3% – у межах Сумської області. При цьому значна частина викладачів (82,6%) також здійснюють свої професійні обов’язки вдома чи в університеті. У 2,5 рази (з 5,9% до 14,9%) збільшився відсоток здобувачів, які перебувають на даний час за межами області, а от для науково-педагогічних працівників цей показник становить 9,8%. За кордоном на час проведення анкетування перебувають відповідно 8,4% та 7,8% опитаних здобувачів та викладачів. Отже, за період з листопада 2024 по квітень 2025 р. в основному як і здобувачі вищої освіти, так і науково-педагогічні працівники перебувають у межах міста Суми.

Серед основних, найбільш значущих викликів, що постали перед здобувачами та науково-педагогічними працівниками за період з квітня по листопад 2025 р. можна виокремити наступні – Таблиця 1, ступінь значущості іде по спаданню.

Таблиця 1.

Здобувачі освіти	Науково-педагогічні працівники
– відсутність світла (90,9%);	– відсутність світла (80,4%, зросло на 27,6%);
– відсутність інтернету (81,8%);	– відсутність інтернету (64,7 %, зросло на 13,1%);
– тривалі та часті повітряні тривоги (63,9%);	– тривалі та часті повітряні тривоги (64,7%, зменшення на 21%);
– емоційне вигорання (39,5% зменшення на 13,8%);	– емоційне вигорання (43,1%);
– нестабільний психоемоційний стан (29,7%).	– труднощі планування дня з урахуванням розкладу занять та безпекових ситуацій (35,3%) - вперше з’явилося.

Для обох груп опитаних перші чотири позиції повністю збігаються (відсутність світла, відсутність інтернету, тривалі та часті повітряні тривоги,

емоційне вигорання), крім того для здобувачів важливими залишаються нестабільний психоемоційний стан (29,7%) та відсутність безпечних умов під час проведення онлайн занять (23,3%), для викладачів – труднощі планування дня з урахуванням розкладу занять (35,3%) та безпекових ситуацій, а потім відсутність безпечних умов під час проведення онлайн занять (29,4%) і нестабільний емоційний стан (27,5%). Крім того, невелика чистка здобувачів вказала на нерегулярність комунікації з викладачем (6,1%) і нестачу знань щодо стабілізації психоемоційного стану (4,4%). Для викладачів останні показник становить 5,9%, також більш вагомими викликами останніх є відсутність потрібної техніки вдома (13,7%).

Зважаючи на існуючі проблеми, а також досвід дистанційної форми навчання за період з квітня по листопад 2025 р. переважна більшість здобувачів та науково-педагогічних працівників віддають перевагу поєднанню синхронної та асинхронної форм навчання при проведенні занять (відповідно на це вказало 54,4% здобувачів та 58,8% викладачів), лише синхронній формі – відповідно 22,6% здобувачів та 37,2% викладачів. До того ж зменшився відсоток порівняно з попередніми опитуваннями тих студентів, хто мав певні труднощі у взаємодії з викладачем (6,4% порівняно з 21,7%), та ці труднощі переважно пов'язані з негнучкими термінами виконання робіт та складністю комунікації, зокрема відсутність пояснень до виконання робіт. Слід зазначити, що при цьому 76,4% опитаних здобувачів зазначили, що ніяких труднощів у спілкуванні з викладачами не виникало, крім того викладачі були поблажливими у разі невиконання у визначений термін завдань через непоборні об'єктивні обставини (на що вказало 77,7% опитаних студентів). Також майже всі опитані науково-педагогічні працівники (96,1%) зазначили про готовність з розумінням ставитися до студентів у разі невиконання ними завдань у визначені терміни через об'єктивні обставини.

Серед дисциплін під час вивчення яких все ж виникали у спілкуванні з викладачами, студенти зазначили наступні:

Навчально-науковий інститут фізичної культури

- Загальна, вікова та педагогічна логопсихологія, психопатологія (ОР Бакалавр) – згадуються тричі;
- Логопедія (ОР Бакалавр) – згадується 5 разів;
- Організація фізкультурно-оздоровчої роботи та спортивних змагань для студентів (ОР Бакалавр);
- Історія (ОР Бакалавр);

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

- Психологія (ОР Бакалавр);
- Англійська мова (ОР Бакалавр);

- Логопедія (ОР Бакалавр);
 - Дитяча література (ОР Бакалавр);
 - Методика навчання фізкультурної освітньої галузі, методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі (ОР Бакалавр);
 - Прикріплювати в Мудлі роботи (ОР Бакалавр);
 - Так, я надсилала один формат файлу із завданнями, але викладачі сказали, що він у них не відкривається. Тому я почала надсилати в іншому форматі — все було добре, крім одного викладача. Я їй пояснила ситуацію, що можу надсилати тільки цим файлом, але викладач не поставився з розумінням, а потім ще й подзвонила та кричала на мене (ОР Бакалавр);
 - Не у всіх викладачів написані вимоги до написання презентацій, доповідей, рефератів (ОР Магістр);
 - Під час усіх (ОР Бакалавр)
- Факультет іноземної та слов'янської філології*
- Діалектологія (ОР Бакалавр);
 - Старослов'янська мова та граматики (ОР Бакалавр);
 - Педагогіка (ОР Бакалавр).

Варто зазначити, що у більшості викладачів (64,7%) інколи виникали труднощі при підготовці до занять в сучасних умовах, зокрема через відсутність світла (72,5%), поганий інтернет (66,7%), тривалі повітряні тривоги (43,1%), відсутністю частини / всієї групи на заняттях (37,3%)(вперше набрало такий відсоток), нестабільною роботою сайту університету (23,5%), недотримання студентами термінів виконання робіт (23,5%), недоступністю Moodle у вечірній час (21,6%). Але в 13,7% опитаних викладачів труднощів взагалі не виникало.

Отже, труднощі у здобувачів освіти в сучасних умовах навчання в основному пов'язані з комунікацією з викладачами, а труднощі педагогічних працівників – з технічними умовами проведення занять.

Переважає більшість викладачів (88%) зазначили, що постійно здійснюють психолого-емоційну підтримку студентів, які відвідують заняття. Однак під час занять цю підтримку відчувають лише 65,9% опитаних здобувачів.

Для покращення психоемоційного стану здобувачів та науково-педагогічних працівників психологічною службою Університету постійно проводяться різноманітні заходи. Однак ці заняття відвідує менше половини опитуваних здобувачів (на це вказало усього 38,9%, зменшення на 12%), при цьому 51% опитаних студентів ніколи не брали участі в таких заходах. Щодо викладачів, то 43,1% з них були учасниками таких заходів і така ж кількість 45,1% не долучалася до них.

На момент проходження опитування організацію освітнього процесу в університеті майже половина здобувачів оцінила на «відмінно» (49,7% збільшення 10%), на «добре» - 41,2%. На жаль 2-є студентів оцінили організацію освітнього процесу на «незадовільно». У викладачів розподіл оцінок інший: переважна більшість надала оцінку «добре» (54,9%), трохи менше оцінили її як «відмінно» (41,2%).

Здобувачі під час опитування зазначили, що потребують допомоги стосовно:

Навчально-науковий інститут фізичної культури

- стабільної роботи Moodle (На жаль мудл дуже часто перестає працювати, тому не виходить подивитися завдання яке потрібно виконати ,чи не можливо його приєднати (ОР Бакалавр);
- збереження спокою під час боїв (ОР Бакалавр).

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

- врахування психологічного стану через війну, не забувати що іноді ми можемо не встигати щось робити (ОР Магістр);
- допомоги у питаннях психологічної підтримки, доступу до навчальних матеріалів та гнучкого графіка навчання через складну ситуацію під час воєнного стану (ОР Бакалавр)
- з питань індивідуального навчання (ОР Бакалавр);
- з написання магістерської роботи (ОР Магістр);
- університет допомагає достатньо (ОР Бакалавр).

Факультет іноземної та слов'янської філології

- з питань дат та термінів виконання завдань (ОР Бакалавр)

Фізико-математичний факультет

- працевлаштування (ОР Магістр).

У викладачів прохання щодо допомоги стосовно таких питань:

- з питань покращення мат. бази на кафедрах;
- стабільність роботи сайту;
- безперебійна робота сайту університету та платформи Moodle (згадується тричі);
- технічної підтримки при роботі з комп'ютером;
- раціональний розклад для викладача лекційних і практичних занять;
- з питань стабілізації психоемоційного стану учасників навчального процесу (згадується двічі);
- наявність обладнаного, теплого і безпечного місця для проведення занять особливо під час тривоги і в разі відключення світла;
- не завантажувати викладача непомірною паперовою роботою.

- доплату за використання власних ресурсів: потужний ноутбук з батареєю, інтернет на оптовокні, павербанки для підтримки інтернету навіть з відключеною електроенергією;
- та ми вже давно не просимо допомоги! Просто не заважайте;
- дякую! Університет робить усе можливе;
- усі питання вирішую сама.

Серед побажань та пропозицій щодо удосконалення організації освітнього процесу в період воєнного стану здобувачі зазначили наступні:

Навчально-науковий інститут фізичної культури

- домовлятися з викладачами про виконання робіт, входити в положення один одного, адже не завжди є змога виконати завдання вчасно (ОР Бакалавр);
- додати можливість надсилати та виконувати завдання вночі, додаток та сайт у якому здійснюється навчання (Moodle) не працює з 23:40 по 06:00 (ОР Бакалавр);
- на жаль мудлі дуже часто перестає працювати, тому не виходить подивитися завдання яке потрібно виконати чи не можливо його приєднати (ОР Бакалавр).
- додавати в мудлі дату коли потрібно виконати завдання, і термін виконання (ОР Бакалавр);
- щоб незважаючи на повітряні тривоги пари проводилися (ОР Бакалавр);
- продовжувати прикладати якомога більше зусиль для надання якісної освіти (ОР Бакалавр);
- хочу побажати всім бути обережними і уважними під час бойових дій (ОР Бакалавр);
- єдине бажання - якнайшвидшої перемоги! (ОР Магістр);
- навчання іде, в цих умовах дуже добре (ОР Бакалавр);
- Зауважень немає, оскільки навчальний процес відбувається в надзвичайно складних умовах (ОР Магістр).

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

- було б добре мати більше записів лекцій, можливість дистанційного складання заліків та екзаменів, більш гнучкий графік (ОР Бакалавр);
- деяким викладачам повільніше викладати матеріал (ОР Бакалавр);
- налаштувати коректну роботу сайтів для навчання (зокрема Moodle) (ОР Бакалавр);
- додати можливість надсилати та виконувати завдання вночі, додаток у якому здійснюється навчання (moodle) не працює з 00:00 по 06:00 – згадується тричі) (ОР Бакалавр);

– більш розуміюче ставлення викладачів якщо є якісь проблеми з інтернетом, світлом, Навчально-науковий інститут педагогіки і психології (ОР Бакалавр);

– хотілося щоб викладачі ставилися з розумінням щодо виконання робіт, у нас 7 дисциплін і звісно іноді ми можемо не встигати щось зробити (ОР Бакалавр);

– так, прибрати терміни виконання робіт (ОР Магістр);

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

– треба покращити систему розкладу за принципом програми МКР, або використовувати її. Це незручно, постійна реклама, посилання не відкриваються на системі iphone ios (ОР Магістр).

Факультет іноземної та слов'янської філології

– більше онлайн заходів від самоврядування замість офлайн (ОР Бакалавр);

– зважати завжди на безпековий стан та моніторити ситуацію під час занять (ОР Бакалавр).

Викладачі висловили наступні побажання та пропозиції щодо організації навчального процесу:

– прохання усі засідання кафедри, вчених рад, зборів трудових колективів і т.ін. і т.д. узгоджувати з розкладом викладачів, робити офіційні переноси пар;

– не вимикайте на ніч Мудл. Іноді у викладачів та студентів є можливість попрацювати з Мудлом, підготуватися саме вночі;

– доступ до сайту 24/7;

– забезпечення безперебійної роботи сайту університету і , відповідно, мудлу;

– створити укриття з кабінетами, обладнаними інтернетом, теплом, партами, дошками і т.д.;

– розклад занять у викладача без "вікон";

– компенсацію викладачам за витрати на самоорганізацію освітнього процесу в домашніх умовах. Університет економить на тому, що освітній процес проходить за межами стін університету. А ці витрати лягають на плечі викладача;

– дякую за надання доступу до перевірок цифрових застосунків Zoom, Kahoot. Більше таких варіантів;

– продовжувати забезпечення дистанційної роботи на такому ж ефективному рівні Хотілось би підвищити відвідуваність онлайн-занять студентами;

- Хотілося б, щоб університет і надалі підтримував гнучкий формат навчання, оперативно інформував про зміни та створював умови для комфортного дистанційного навчання;
- зауваження відсутні. Висловлюю подяку за допомогу в період воєнного часу;
- не має. Все організовано ідеально, з розумінням ситуації в регіоні;
- усе добре, дякуємо колегам за якісну організацію освітнього процесу в такі нелегкі для всіх часи. Витримки нам всім !

Окремо варто виділити життєствердні побажання та подяки студентства, які у цьому опитуванні з'явилися вперше:

Навчально-науковий інститут фізичної культури

- побажання одне - МИРНОГО НЕБА (ОР Магістр).

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

- щиро дякую університету за організацію навчального процесу. Викладачі завжди на зв'язку та завжди готові допомогти, це дуже підтримує та мотивує (ОР Магістр);
- хочу побажати всім викладачам Сумського державного університету, а особливо викладачам курсу СО(кп)-5 міцного здоров'я, натхнення, професійних успіхів. У такий тяжкий час навчання відбувається на високому професійному рівні завдяки Вам (ОР Магістр).

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

- сил і натхнення та мирного неба у такий непростий час (ОР Магістр).

Навчально-науковий інститут історія, права та міжнародних відносин

- терпіння та натхнення викладачам (ОР Магістр)

Після проведеного аналізу відповідей фахівців ЦЗЯВО рекомендують наступне:

1) адміністрації університету та директорам/деканам навчально-наукових інститутів/факультетів ознайомити з результатами анкетування щодо викликів в організації освітнього процесу в умовах воєнного стану в СумДПУ імені А.С.Макаренка якомога ширше коло внутрішніх стейкхолдерів з метою не тільки інформування про такий вид опитування, але врахування його результатів при організації освітнього процесу, взявши до уваги пропозиції, надані здобувачами та науково-педагогічними працівниками;

2) заступникам директорів/деканів навчально-наукових інститутів/факультетів з виховної роботи разом із студентським самоврядуванням рекламувати заходи психологічної служби щодо покращення психоемоційного стану та залучати здобувачів та науково-педагогічних працівників до участі в них;

3) психологічній службі при відповідних запитах організувати надання індивідуальної психологічної допомоги здобувачам та викладачам щодо покращення психоемоційного стану;

4) науково-педагогічним працівникам гнучко підходити при встановленні термінів виконання робіт здобувачами під час планових відключень світла і тривалих повітряних тривогах; покращити комунікацію зі студентами; під час організації освітнього процесу врахувати пропозиції, надані здобувачами.

Начальник ЦЗЯВО

Оксана Одінцова

Фахівець ЦЗЯВО

Олена Мичкіна